

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

S ČLOVÍČKEM POZNÁVÁME SVĚT

„Cílem vzdělání a moudrosti je, aby člověk viděl před sebou jasnou cestu života, po ní opatrně vykročoval, pamatoval na minulost, znal přítomnost a předvídal budoucnost.“

Jan Amos Komenský

Obsah

1. Identifikační údaje o škole	4
2. Obecná charakteristika školy	5
3. Podmínky vzdělávání	5
3.1 Věcné (materiální) podmínky.....	5
3.2 Životospráva.....	6
3.3 Psychosociální podmínky.....	6
3.4 Organizace.....	7
3.5 Řízení mateřské školy	7
3.6 Personální a pedagogické zajištění.....	8
3.7 Spoluúčast rodičů	8
3.8 Podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	8
3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných.....	9
3.10 Podmínky vzdělávání dětí od 2 do 3 let	9
4. Organizace vzdělávání	10
4.1 Zápis do mateřské školy	10
4.2 Povinné předškolní vzdělávání.....	10
4.2.1 Individuální vzdělávání	10
4.3 Vnitřní uspořádání školy a jednotlivých tříd.....	10
5. Charakteristika vzdělávacího programu	11
5.1 Zaměření vzdělávacího programu – obecné představení	11
5.2 Záměry environmentální a multikulturní výchovy ve vzdělávání dětí	12
5.3 Prostředky a metody užívané k dosahování cílů v oblasti environmentální a multikulturní výchovy	13
5.4 Aktivita zařazované v rámci vzdělávacího procesu v MŠ	14
5.4.1 Tělesné aktivity	14
5.4.2 Logopedická prevence.....	15
5.4.3 Základy hry na flétnu	16
5.4.4. Keramika	16
5.5 Akce, které mateřská škola pro dosažení očekávaných výstupů zařazuje do plánu své práce:	16
5.6 Minimální preventivní program	17
5.7 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	17
5.7.1 Plán pedagogické podpory (PLPP)	18
5.7.2 Individuální vzdělávací plán (IVP)	19
5.8 Vzdělávání dětí nadaných	19
5.9 Vzdělávání dětí mladších 3 let	20
5.10 Průřez vzdělávacím programem.....	22

6. Výstup školního vzdělávacího programu:	23
6.1 Integrovaný blok č. 1 JSEM ČLOVÍČEK.....	23
6.2 Integrovaný blok č. 2 VIDÍM A SLYŠÍM	30
6.3 Integrovaný blok č. 3 KDE JSEM BYL A KAM BYCH ŠEL	35
6.4 Integrovaný blok č. 4 TĚŠÍM SE A RADUJI	40
7. Autoevaluace a pedagogická diagnostika	43
7. 1 Oblasti autoevaluace:	43
Sledované oblasti:	43
7.2 Cíle a kritéria autoevaluace, nástroje autoevaluace.....	44
7.3 Pedagogická diagnostika	47

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

„S ČLOVÍČKEM POZNÁVÁME SVĚT“

1. Identifikační údaje o škole

Předkladatel:

Mateřská škola Brno, Šromova 55, příspěvková organizace
Šromova 645/55, 643 00 Brno
Identifikační číslo: 71294911

- Ředitelka školy: Petra Putnová
- Internetové stránky školy: www.mschrlice.cz
- Kontakt: telefon: 739 382 958
e-mail: mssromova@seznam.cz
identifikátor datové schránky: dw8v6hf

Zřizovatel:

Brno – město, Městská část Brno – Chrlice, Chrlické náměstí 4, 643 00 Brno

- Kontakt: Telefon: 545219375
e-mail: info@chrlice.brno.cz

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání „S človíčkem poznáváme svět“, čj.: MŠ/204/2017 nabyl účinnosti dne 1. září 2017.
Projednán a schválen pedagogickými pracovníky byl na pedagogické radě konané 28. 8. 2017

Petra Putnová, v.r.
ředitelka školy

2. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola Brno, Šromova 55, příspěvková organizace vznikla dislokací odloučeného pracoviště ZŠ a MŠ, Brno, Jana Broskvy 3 na základě rozhodnutí zastupitelstva městské části Brno-Chrlice ze dne 4. 9. 2013 o zřízení Mateřské školy Brno, Šromova 55, příspěvkové organizace jako právnické osoby. Svoji činnost jako samostatný právní subjekt zahájila 1. 1. 2014.

Mateřská škola disponuje dvěma budovami propojenými spojovacím krčkem. Stávající budova byla účelově postavena a do provozu uvedena 31. 8. 1976. Přístavba mateřské školy je v provozu od ledna 2014. MŠ se nachází v klidné části sídliště a sousedí se zahradami a poli místních obyvatel. Součástí budovy jsou dvě zrekonstruované zahrady s novými herními prvky. Mateřská škola je pětiletá, její provoz je celodenní od 6.30 do 16.30 hodin v obou budovách.

Spolupráce se základní školou:

Mateřská škola spolupracuje se Základní školou a Mateřskou školou, Brno, Jana Broskvy 3, příspěvkovou organizací. Vzájemné návštěvy předškolních dětí v 1. třídách ZŠ a školáků v MŠ napomáhají udržovat kamarádské vztahy u dětí rozdílného věku a potlačujeme tím i výskyt patologických jevů.

Spolupráce se sociálními partnery:

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem i ostatními spolky, které se nachází v městské části.

3. Podmínky vzdělávání

Základní podmínky, které je třeba při vzdělávání dětí dodržovat, jsou legislativně vymezeny příslušnými právními normami (zákony, vyhláškami, prováděcími právními předpisy).

3.1 Věcné (materiální) podmínky

Mateřská škola disponuje dvěma budovami, které se liší prostorovým uspořádáním i vybavením.

Ve stávající budově jsou 3 třídy. Prostory jsou dostatečně velké s kapacitou 25 dětí na třídu. Budova byla účelově postavená, je dvoupodlažní se dvěma vchody. V přízemí se nachází jedna třída a školní jídelna, v 1. patře další dvě třídy.

U každé třídy je přípravná, tzv. kuchyňka na vydávání jídla a mytí nádobí, dále šatna dětí, sociální zařízení, které je po rekonstrukci a skladové zázemí pro ukládání pomůcek. Lehátka a lůžkoviny jsou uloženy ve třídách, v nově zrekonstruovaných vestavných skříních s větracími otvory. Hračky jsou umístěny převážně v otevřených skřínkách a policích tak, aby si je děti mohly brát a ukládat bez asistence dospělých. Ve třídě Motýlků byl nábytek vyměněn za nový, v ostatních třídách není zcela vyhovující, musel být opatřen krytkami rohů pro zajištění větší bezpečnosti dětí. Sedací nábytek dětí je výškově nastavitelný a vyhovuje antropometrickým požadavkům.

Ve stávající budově je dva roky zrekonstruovaná topná soustava, jsou vyměněné kotle i radiátory, které jsou kryté novým obložením topení. Opravou prošlo i sociální zařízení nejen dětí, ale i pedagogů a zaměstnanců kuchyně. U všech tříd jsou zmodernizované šatny. Haly ve stávající budově mají vyrovnanou podlahu a je zde položena nová dlažba. Zábradlí je natřeno pestrými barvami, zdi jsou vymalované a děti si ukládají obuv do účelově pořízených botníků.

V přístavbě MŠ jsou dvě třídy. Stejně jako ve stávající budově je u každé třídy vybavená přípravná jídla, sociální zařízení, šatny dětí. V přístavbě se nadále nachází místnost pro ukládání lehátek a ložního prádla i sklad pomůcek. Prostory jsou rozměrově větší s kapacitou 28 dětí na třídu, jsou světlé s velkými okny a novým nábytkem pro ukládání hraček. Ve stávající budově je dostatek hraček a didaktického materiálu, který je postupně doplňován a obnovován. Třídy jsou vybaveny tělocvičným náradím a naším cílem je zvyšovat pestrost tělocvičných prvků tak, aby u dětí mohly být plnohodnotně rozvíjeny pohybové aktivity. Přístavba je vybavena hračkami a některý didaktický materiál se aktuálně zapůjčuje ze stávající budovy. Prostory obou budov jsou vyzdobeny výtvary dětí, nástěnky jsou pravidelně obměňovány a aktualizovány.

Mateřská škola disponuje dvěma zahradami. Jedna je součástí objektu zděných budov a druhá se nachází naproti budovy, přes silnici a vytvořena byla z části městského parku. Obě zahrady jsou po rekonstrukci, jsou vybaveny estetickými hracími prvky. K zahradnímu vybavení patří umývárna a toalety pro děti i dospělé. Pískoviště jsou chráněna prodyšnou plachtou, která v letních měsících slouží jako kryt proti slunci. Venkovní prostor je osázen novými stromy a keři a pracovníci MŠ ho pravidelně upravují.

Vlastní vaření se uskutečňuje v upravené a zmodernizované kuchyni. Přípravná jídla jsou vybaveny zrenovovanými kuchyňskými linkami, součástí vybavení jsou průmyslové myčky.

3.2 Životospráva

V MŠ je samostatná kuchyně, ve které je připravována dětem plnohodnotná a vyvážená strava odpovídající hodnotám spotřebního koše. Děti dostávají dostatek ovoce i zeleniny a po celý den mají možnost výběru ze dvou nápojů – vody a neslazeného bylinkového čaje, šťávy popř. džusu. Pauzy mezi jídly nepřesahují dobu 3 hodin. V případě alergie, či nesnášenlivosti na některou z potravin (mléko, alergie na vejce, atd...), je snahou školní jídelny dětem připravit náhradní nebo upravenou stravu. Při větším zdravotním problému (bezlepková dieta) je otázka stravování řešena se zákonnými zástupci dítěte individuálně.

Během dne je zajištěn pravidelný denní řád, který je flexibilní a je možné jej upravovat dle aktuálních potřeb a zájmů dětí. Každodenně jsou dětem nabízeny pohybové činnosti a to i při pobytu venku, jehož délka je v závislosti na počasí, minimálně však 2 hodiny. Učitelé respektují individuální délku spánku a klidu na lůžku u dětí, minimálně však ½ hod. od uložení. Pro děti s menší potřebou spánku jsou připravované klidové aktivity a hry.

Učitelé dodržují zásady zdravého životního stylu a dětem jsou vzorem.

3.3 Psychosociální podmínky

Nově přichozí děti mají možnost postupné adaptace na prostředí MŠ, rodiče mohou vstupovat do tříd a s dětmi si pohrát. Všichni zaměstnanci respektují potřeby dětí - obecně lidské, vývojové, individuální. Jednají nenásilně, přirozeně, citlivě, navozují situace pohody a klidu. Vzdělávací nabídka je bohatá a pestrá, kreativní a přizpůsobená mentalitě dětí předškolního věku. Děti mají po celý den možnost výběru z několika činností, jsou nenásilnou formou vedeny ke zkoumání a objevování. Vzdělávání vychází z jejich zájmů a potřeb, na náplni se děti i rodiče aktivně podílí.

Učitelé děti podporují a poskytují jim dostatečnou pomoc při překonávání překážek. Činnosti a chování dětí vyhodnocují a při neúspěchu se dítěti dostává podpory pro další opakování. Mezi dětmi a dospělými panuje vzájemná důvěra a zdvořilost, kamarádská atmosféra. Ve třídách jsou stanovená pravidla, která si děti s učiteli graficky ztvárňují na začátku každého školního roku. Při hrách a aktivitách učitelé nenásilně ovlivňují prosociální chování u dětí, vedou k samostatnosti při řešení konfliktů, pravidelně probíhají třídní sezení, kde jsou situace rozebírány a děti hledají za pomoci učitele vhodnější řešení daných sporů, čímž se předchází vzniku patologického chování u dětí.

3.4 Organizace

Denní řád je pružný a umožňuje reagovat na potřeby dětí. Děti mají možnost denně se věnovat pohybovým aktivitám. Mají dostatek prostoru pro spontánní hru a její dokončení i pro hry v různě tematicky zaměřených koutcích, které napomáhají k rozvoji jejich osobnosti. Mohou volit mezi klidovými nebo fyzicky náročnějšími aktivitami.

Učitelé vytváří podmínky pro individuální i skupinové činnosti, nabízí dětem různorodé aktivity, děti mají možnost volby účasti na nich.

Pevné režimové momenty jsou voleny tak, aby optimálně zasahovaly do režimu dne dětí. Každá třída je má blíže rozpracovány a vyvěšeny pro rodiče na přístupném místě.

Nástin pevných režimových momentů:

6.30 - 9.00	příchod dětí do MŠ, ranní hry a činnosti ve shromažďovací třídě, odchod dětí do kmenových tříd, spontánní činnosti dětí, individuální a skupinové práce s dětmi, pohybové aktivity a zdravotní cviky
9.00 - 9.50	dopolední svačina, spontánní činnosti dětí, řízené a částečně řízené činnosti, příprava na pobyt venku
9.50 - 11.50	pobyt venku
12.00 - 14.30	oběd, odpočinek dětí /dle individuální potřeby dítěte, min. ½ hod. od uložení/, klidové aktivity, individuální práce s dětmi
14.40- 16.30	svačina, odpolední zájmové činnosti, spontánní hry dětí ve třídách i na školní zahradě

Ke spojování tříd je přistupováno výjimečně z provozních důvodů (nemocnosti učitelů nebo omezeného provozu MŠ) a pouze při velmi malém počtu dětí na třídách. Ve všech těchto případech je přihlíženo k individuálním potřebám dětí.

3.5 Řízení mateřské školy

Mateřská škola je samostatným právním subjektem a jejím řízením byla pověřena ředitelka školy.

Organizace má zpracovaný řád s jasně vymezenými pracovními povinnostmi, každý zaměstnanec má pracovní náplň, ví komu je podřízen, jaké jsou jeho povinnosti a úkoly. Učitelé mateřské školy splňují kvalifikační předpoklady pro výkon povolání. Ředitelka vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními členy pedagogického týmu.

Škola má zpracované www stránky, které jsou pravidelně obměňované a doplňované aktuálními informacemi. V šatnách dětí jsou funkční nástěnky s důležitými informacemi pro rodiče.

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem, konzultuje s ním otázky rozpočtu a oprav MŠ, podílí se na kulturních vystoupeních pořádaných v obci. Dobrou spoluprací má i se základní školou, probíhají vzájemné návštěvy, ukázkové hodiny pro nejstarší děti MŠ. Individuální výchovné a vzdělávací problémy dětí konzultuje MŠ se specializovanými pracovišti.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Pedagogičtí pracovníci mají předepsanou odbornou kvalifikaci, kterou si postupně zvyšují dalším vzděláváním, které vedení školy plně podporuje. Poznatky ze vzdělávání, vzájemných následových hodin, specifika individuálních přístupů k dětem nebo výchovně vzdělávací problémy dětí konzultují s kolegyněmi na pravidelných pedagogických radách. Pracují profesionálním způsobem jako tým a snaží se o to, aby dětem byla vždy nabídnuta optimální péče dle pedagogických a metodických zásad výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

Rozpis přímé vyučovací povinnosti je organizován takovým způsobem, aby byla při činnostech a pobytech venku zajištěna optimální pedagogická péče o děti. Překrývání pedagogů v délce minimálně 2,5 hod. je zajištěno ve třech třídách MŠ. Prozatím se nedaří naplnit tuto podmínku ve třídě, kde pedagogicky působí ředitelka školy se zástupkyní. Aby byla zajištěna odpovídající péče o děti, využíváme personální podpory z projektů a překrývání doplňují dva školní asistenti.

3.7 Spoluúčast rodičů

Pedagogové spolupracují se zákonnými zástupci dětí, pravidelně je informují o pokrocích jejich vývoje. Snaží se o co nejlepší spolupráci a partnerský vztah založený na důvěře. Sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí i rodin, nabízí rodičům odbornou pomoc při řešení problémů, ale nezasahují do jejich soukromí.

Rodiče se zapojují do vzdělávacího procesu, vyrábí pomůcky pro vzdělávání, přispívají svými poznatky k obohacování tematických částí. Škola pro ně a děti pořádá mimoškolní akce v prostorách MŠ s kreativním programem.

3.8 Podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Společné (inkluzivní) vzdělávání je zaměřeno tak, aby byly ve školách vytvořeny podmínky pro všechny děti, tedy i pro ty se zdravotním a sociálním znevýhodněním, zdravotním postižením a děti nadané.

Podmínky musí odpovídat individuálním potřebám dítěte a učitel by měl zajistit kvalitu podmínek s ohledem na vývojová a osobnostní specifika dětí.

Mateřská škola v současnosti disponuje učiteli vzdělanými v oblasti speciální pedagogiky a další se pravidelně sebevzdělávají v otázkách inkluze.

Do přístavby mateřské školy je možné přijmout dítě s tělesným postižením, neboť vstup i třída jsou bezbariérové. MŠ disponuje i toaletou pro dítě s tímto postižením. Třída je rozdělena na zóny s kobercem a linoleem, čímž je umožněn pohyb vozíku, popř. dítěte s berlemi ve vnitřních prostorách a dítě může zažívat pocit samostatnosti z pohybu. V MŠ je dostatečné množství didaktického materiálu pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami prvního, popř. druhého stupně. Disponujeme masážními ježky, žíněnkami a relaxační hudbou, ale v místnosti pro nápravu mluvních vad se potýkáme s nedostatkem logopedického materiálu. Dovybavení pomůckami k překonávání řečových obtíží má MŠ v plánu z projektu OP VVV – Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování - Šablony pro MŠ a ZŠ I. Hmatové a sluchové pomůcky pro vzdělávání dětí v MŠ také nejsou zastoupeny v dostatečném množství. Jedna zahrada je zčásti vydlážděná s přístupem k pískovišti a dalším herním prvkům.

Nastane-li situace, kdy bude přijato dítě se speciálními vzdělávacími potřebami, počítá MŠ s úpravou podmínek a nastolením podpůrných opatření vzhledem k individuálním potřebám, které se u každého stupně podpory a znevýhodnění velmi liší, v posílení personálu a zvýšené spolupráci s rodinou.

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Mateřská škola je povinna vytvářet ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti.

Při vzdělávání nadaných dětí v naší mateřské škole vytváříme v rámci integrovaných bloků podmínky, které stimulují vzdělávací potenciál všech dětí v různých oblastech. S ohledem na jejich individuální možnosti jsou dětem v rámci pestré nabídky aktivit předkládány činnosti, které umožňují tento potenciál projevit a v co největší míře využít. Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím encyklopedií, didaktických pomůcek a konstruktivních stavebnic pro rozvoj logického myšlení, jemné motoriky a prostorové orientace. Disponujeme dostatečným množstvím hudebních nástrojů i tělocvičným náčiním. Při vyrábění si děti mohou vybírat z pestré nabídky nejrozličnějších materiálů a samy ovlivňovat výsledný produkt.

V případě, že se jedná o velmi výrazné projevy nadání, zejména v situacích vyžadujících značnou spolupráci a koordinaci s rodiči dětí, zpracováváme Plán pedagogické podpory (dále jen PLPP). Pokud se u dítěte projeví mimořádné nadání v jedné nebo více oblastech, doporučíme rodičům dítěte vyšetření ve školském poradenském zařízení.

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od 2 do 3 let

Mateřská škola se připravuje na platnost zákona o povinném přijímání dvouletých dětí do MŠ a do roku 2020 upravíme jednu třídu pro samostatné vzdělávání těchto dětí. Již nyní ji vybavujeme novým nábytkem, u kterého řešíme umístění tak, aby dával dětem dostatečný prostor pro pohybové aktivity. Spodní část je většinou uzavřena dvířky nebo kontejnery. V otevřených policích budou větší hračky, auta, motorické hlavolamy, zvukové hračky.

Nyní jsou dvouleté děti integrovány do běžných tříd a jsou jim upravené režimové momenty tak, aby nedocházelo k přetěžování jejich organismu, ale vzděláváním jsme přispívali k jejich tělesnému rozvoji, zdraví, osobní spokojenosti a pohodě. Protože děti mladší tři let jsou rychleji unavitelné a potřebují více spánku, jsou ve třídách zřízené relaxační kouty, které mohou využívat kdykoliv v průběhu dne ke krátkému odpočinku.

Sociální zařízení máme z minulých let zrekonstruováno. Nyní řešíme pořízení a umístění přebalovacího pultu, odpadkového koše s víkem na pleny a nákup nočníků. Péče o děti při zvýšených hygienických nárocích a při sebeobsluze je posílena nepedagogickými pracovníky MŠ a školními asistenty z projektů.

Pitný režim je ve třídě k dispozici po celý den a učitelé děti během dne opakovaně pobízí. Maso je dětem mleté nebo krájeno na velmi drobné kousky. Do jídelníčku již nyní zařazujeme více mléčných výrobků, ovoce a zeleniny.

Při pobytu venku dvouleté děti ujdou kratší vzdálenosti s delší časovou náročností než děti starší. I zde budeme více využívat zahrad, kde se mladší děti cítí lépe a mají více vymezeného prostoru pro rozvoj pohybové aktivity. Nyní máme dostatek odrážedel i kočárků a hračky neustále obnovujeme. Herní prvky na zahradě jsou od tří let, a proto zvažujeme pořízení herní sestavy i pro mladší děti.

Za zásadní považujeme časté konzultace s rodinou a nastavení takových parametrů vzdělávání, abychom se co nejvíce přiblížili rodinné výchově.

4. Organizace vzdělávání

4.1 Zápis do mateřské školy

Mateřská škola je zapojena do elektronického zápisu v městě Brně, který podle platné legislativy probíhá v období od 2. - 16. 5. každého daného roku. O přijetí dítěte do mateřské školy rozhoduje ředitelka školy ve správním řízení. V přijímacím řízení se řídí kritérii, která stanoví v souladu s koncepcí města Brna a kterými usiluje o předcházení diskriminace. Kritéria jsou k nahlédnutí na [www stránkách mateřské školy](http://www.stránkách_mateřské_školy). Před nástupem dítěte do mateřské školy dohodne ředitelka se zákonným zástupcem dítěte dny docházky a délku pobytu dítěte v MŠ.

4.2 Povinné předškolní vzdělávání

Novelou školského zákona, bylo zavedeno s účinností od 1. září 2017 povinné předškolní vzdělávání pro děti, které dovrší do 31. srpna daného roku 5 let. Podmínky povinného předškolního vzdělávání dále upravuje školní řád MŠ. Rodiče jsou povinni zajistit docházku dítěte do MŠ v době od 8.00 do 12.00 hod. a nepřítomnost dítěte řádně, písemně omlouvat. Povinnost předškolního vzdělávání není dána ve dnech školních prázdnin (tak jako u základních a středních škol). Jarní prázdniny se určují podle sídla mateřské školy, v souladu s organizací školního roku.

4.2.1 Individuální vzdělávání

Alternativou povinného předškolního vzdělávání dítěte v mateřské škole je individuální vzdělávání. Zákonný zástupce, v případě individuálního vzdělávání, je povinen oznámit tuto skutečnost ředitelce školy 3 měsíce předem nebo okamžitě, nastane-li situace.

Ředitelka školy doporučí zákonným zástupcům vzdělávací oblasti, v nichž má být dítě vzděláváno. Tyto oblasti vychází z RVP PV a jeho očekávaných konkretizovaných výstupů, školního vzdělávacího programu, pedagogické diagnostiky mateřské školy a desatera pro rodiče dětí předškolního věku.

Ředitelka školy stanovila dle § 34b odst. 3 školského zákona ve školním řádu mateřské školy termíny, kdy se musí rodič dostavit s dítětem do mateřské školy k ověření úrovně dosahování očekávaných výstupů z jednotlivých vzdělávacích oblastí. Zároveň stanovila i náhradní termín pro ověření. Pověření pracovníci mateřské školy ověří úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech (doporučených ředitelkou před realizací individuálního vzdělávání) a případně doporučí zákonnému zástupci další postup při vzdělávání. V případě potřeby, na základě pedagogické diagnostiky, také můžeme doporučit dítěti návštěvu školského poradenského zařízení za účelem posouzení školní zralosti či připravenosti.

Nedostaví-li se zákonný zástupce s dítětem k ověření úrovně dosahování očekávaných výstupů z jednotlivých vzdělávacích oblastí, je ředitelka školy povinna s okamžitou platností ukončit individuální vzdělávání.

4.3 Vnitřní uspořádání školy a jednotlivých tříd

Mateřská škola je pětitřídní, vzdělávání probíhá ve dvou budovách, propojených spojovacím krčkem v jeden komplex a se stejnou provozní dobou.

Stávající budova – 3 třídy, kapacita 27 dětí

- Motýlci - třída v přízemí, heterogenní třída, děti ve věku 2-7 let
- Sluníčka - třída v 1. patře, heterogenní třída, děti ve věku 2-7 let
- Krtečci - třída v 1. patře, heterogenní třída, děti ve věku 2-7 let

Přístavba – 2 třídy, kapacita 28 dětí

- Koťátka - třída v přízemí, heterogenní třída, děti ve věku 2-7 let
- Medvídci - třída v 1. patře, heterogenní třída, děti ve věku 2-7 let

Při rozdělování dětí do tříd ředitelka přihlíží k rodinným a kamarádským vazbám, individuálním potřebám dětí a optimálnímu rozložení tříd vzhledem k věkovému složení dětí.

V každé třídě vzdělávají dvě paní učitelky. Při souběžném působení dvou pedagogů probíhají individuální a skupinové činnosti dle diagnostik dětí a tematických plánů třídy a řádný dohled nad dětmi při vycházkách a pobytu venku. U dětí je podporováno zvyšování sebeobslužných dovedností při převlékání a stolování. Ve třídách, kde se nedaří zajistit souběžné působení dvou pedagogů, využívá MŠ pro posílení personálu a zvýšení kvality vzdělávání u dětí školních asistentů.

5. 5. Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Zaměření vzdělávacího programu – obecné představení

Vzdělávání v mateřské škole vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Záměrem našeho programu je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a vést jej tak, aby na konci předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností schopnou zvládat aktivně a s osobním uspokojením takové nároky života, které jsou na něj běžně kladeny.

Hlavním cílem vzdělávání je doplnit rodinnou výchovu a v úzké vazbě na ni pomáhat zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podmětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení. Usilujeme o to, aby první vzdělávací krůčky dítěte byly stavěny na promyšleném, odborně podepřeném a lidsky i společensky hodnotném základě, a aby čas prožitý v mateřské škole byl pro dítě radostí, příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých a spolehlivých základů do života i vzdělávání.

Pozornost u dětí soustředíme na rozvoj poznání, podporujeme je v svobodném chování, ale také je učíme, že za své jednání a rozhodnutí zodpovídají a že mohou svou životní situaci svým jednáním ovlivňovat. Za základ výchovy a vzdělávání je považováno zdravé sebevědomí a osobní spokojenost dítěte. Děti jsou rozvíjeny rovnoměrně ve všech oblastech, při vzdělávání je přihlíženo k jejich individuálním schopnostem i potřebám, a tak je každému umožňováno dospět v době, kdy opouští mateřskou školu, k optimální úrovni osobního rozvoje a učení, tedy k takové úrovni, která je pro dítě individuálně dosažitelná.

Děti by se měly stát plnohodnotnými jedinci společnosti, do které se umí začlenit, napomáháme jim v chápání okolního světa a motivujeme je k dalšímu rozvoji a poznávání, stejně tak i k učení žít ve společnosti ostatních a přibližovat si normy a hodnoty touto společností uznávané.

Velkým cílem naší mateřské školy je podporovat zdravý tělesný rozvoj dítěte a vést děti k dodržování zásad zdravého životního stylu, správného stravování, ke správnému postoji a úctě k vlastnímu životu a zdraví.

Do školního vzdělávacího programu zařazujeme **prvky environmentální a multikulturní výchovy**.

Pro předškolní dítě je daleko důležitější to, jak se v MŠ cítí, než jen to, co umí a zná. Poznatky lze doplnit i později, ale pozitivní životní zkušenost, kterou dítě v útlém věku získá, je později nenahraditelná.

5.2 Záměry environmentální a multikulturní výchovy ve vzdělávání dětí

Cílem pedagogů je založit u dětí elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí, které začíná v nejbližším okolí a končí globálními problémy celosvětového dosahu, vytvořit základy pro otevřený a zodpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí, zabývat se prevencí znečišťování životního prostředí, nápravou vzniklých škod a prevencí nežádoucích zásahů. Děti jsou vedeny k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, jsou podporovány v aktivní účasti na ochraně a citlivém utváření životního prostředí.

Podporujeme děti v empatickém cítění, poznávání a toleranci, vedeme je k uvědomování si podobnosti i rozdílnosti mezi životy dětí u nás a jinde, k rozvíjení porozumění a respektu k druhým, oceňování přírodní i kulturní rozmanitosti ve světě i ve vlastní společnosti.

Záměrem je podporovat u dětí:

- **vztah k přírodě**
 - zájem o přírodu a pobyt v ní, podporovat příjemné pocity z pobytu v přírodě, eliminovat strach a odpor
 - vést děti k citlivosti k přírodě, všímavosti si dění v ní a vnímavosti k potřebám živé přírody
 - motivovat k vyjadřování vlastních prožitků z přírody – slovně, dramaticky, výtvarně, pracovně
 - pečovat o živé organismy – zapojovat strukturované pozorování, rozhovory
 - zdokonalovat znalosti a dovednosti pro další kontakt s živými tvory – rozhovory, obrázky
- **vztah k místu**
 - znát místa, jejich jedinečnosti, propojení společnosti a přírody, významné objekty v krajině blízké i vzdálenější
 - cítit sounáležitost s místem a regionem kde žijí, zodpovědnost za něj
 - účastnit se oslav a významných událostí v regionu
 - zapojení se do akcí na ochranu či zkrášlení dané lokality
- **ekologické děje a zákonitosti**
 - vnímání změn v přírodě – střídání ročních období, změn v počasí – pozorování
 - mít elementární poznatky o planetě Zemi, Vesmíru (Sluneční soustava, Měsíc, hvězdy)
 - získat povědomí, že v přírodě probíhají děje (např. fotosyntéza), že čerpáme energii ze Slunce, vody, větru; seznámit se s koloběhem vody v přírodě
 - mít povědomí o potravinovém řetězci
 - pěstování rostlin k jídlu, pro potravu zvířat – chápat vztah mezi rostlinami a potravou – využití záhonů na školní zahradě
 - pozorovat rozkladné procesy (např. kompostu), zjišťovat co se rozloží a co ne, sledovat vztah času a rozkladu
- **vztah k ochraně životního prostředí**
 - získat povědomí o ochraně přírody, o možnostech pomoci a péče o ní
 - učit se chránit před nepříznivými dopady znečištěného životního prostředí a uvědomovat si souvislosti mezi kvalitou prostředí a zdravím člověka
 - třídění odpadu – vědět, co se dá třídit, umět samostatně třídit odpad, nejen ve školce, ale i doma

- mít povědomí o možnostech recyklace materiálů a jejich dalšího zpracování a využití (vyrábění s netradičními materiály)

▪ **vztah ke společnosti**

- vědět, že v různých zeměpisných šířkách je odlišné podnebí a lidé, rostliny i zvířata jsou uzpůsobeni tomu, v jakých podmínkách žijí
- znát kulturní zvyky a zajímavé příběhy i jiných národností
- vědět, že v oceánech „plují“ díly světa – světadíly, které mají svá jména a že na jednotlivých světadílech jsou různé země, které mají kolem sebe hranice a v nich žijí lidé jiných kultur
- seznamování se s historií a životem jiných kultur, využitím nástrojů k životu, uvědomění si vztahu životního prostředí a životního stylu

Dlouhodobým záměrem je naučit děti takovému chování v běžném životě, aby si uvědomovaly, že jsou součástí této planety a že svým nezodpovědným jednáním mohou přírodu a svět kolem sebe ničit a poškozovat a v souvislosti s tímto si ničit a poškozovat i své vlastní zdraví, protože na čistém vzduchu, čisté vodě, nezamořené půdě jsme závislí. Naší snahou je, aby při výchovném působení nás dospělých se děti naučily vnímat a oceňovat zázraky přírody, pochopily, že ne všechno se dá koupit za peníze, že je dobré citlivě vnímat potřeby i jiných než jen vlastní, nemyslely jen na svůj prospěch a pohodlí a právě výchovou k odpovědnému jednání a chování si uvědomily, že každý v této společnosti si nese svůj díl odpovědnosti. Úsilím učitelek v MŠ je, aby se děti naučily utvářet si své vlastní postoje a názory na určité věci a aby byla vyváženost a soulad mezi vědomostmi a prožitky vedoucí k lásce ke všemu živému. Podporujeme sebevědomí dítěte a vedeme jej k vědomí, že cesta člověka není jednoduchá a přináší mnoho úskalí, o to je však radostnější.

Děti se prostřednictvím integrovaných bloků seznamují s kulturou vlastního národa od základních návyků v oblasti dodržování hygieny, oblékání, sebeobsluhy, kultury stolování až po vytváření elementárních vztahů se svým blízkým okolím (učitelka, vrstevníci). Ve třídách MŠ jsou přijaté děti různých národností, díky čemuž jsou děti přirozeně obohaceny o kulturní tradice a jazyk jiného národa. Seznamují se s typickými znaky dalších významných národů – přírodními podmínkami, oblečením, zvyky, stravou, stavbami, s tím, kde co roste, nebo se pěstuje, jaká tam žijí zvířata.

Děti mají možnost se v rámci multikulturní výchovy seznámit s orientálními břišními tanci, základními prvky latinsko-amerických tanců nebo tanci lidovými, které jim kromě radosti z pohybové aktivity, přináší konkrétní seznámení s odlišnostmi kultur jiných národů.

V rámci vzdělávání se účastníme různých projektů s environmentální tematikou a spolupracujeme s organizacemi v této oblasti (Rezekvítek, Lipka, Mrkvička).

V mateřské škole probíhá školní recyklační program **RECYKLOHRANÍ**, jehož cílem je prohloubit znalosti dětí v oblasti třídění a recyklace odpadů a umožnit jim osobní zkušenost se zpětným odběrem baterií a použitých drobných elektrozařízení. MŠ aktivně sbírá za spoluúčasti rodičů a dětí PET víčka jako pomoc pro postižené děti a jejich rodiny.

5.3 Prostředky a metody užívané k dosahování cílů v oblasti environmentální a multikulturní výchovy

Záměrem je maximálně využívat okolní prostředí k poznávání živé i neživé přírody, poznávat zákonitosti přírody a její krásy, rozvíjet smysly, pracovat s přírodním materiálem, objevovat

vlastní možnosti, jak přírodě pomoci. Při předávání informací dětem upřednostňujeme metody a formy práce:

- **Hra** – U dětí je to jedna ze základních forem činnosti, je to svobodně volená aktivita, která nesleduje žádný zvláštní účel, ale cíl a hodnotu má sama v sobě. Hra zahrnuje jak oblast racionálně-kognitivní, tak i imaginativně-emotivní a v každé vývojové fázi dítěte nabývá různých projevů, které odrážejí specifické podmínky a zvláštnosti daného jedince (prostředí, sociální vlivy, úroveň psychických procesů, schopnosti, vzory, vztah ve skupině, pohlaví atd.).
- **Prožitkové učení** – navozování emočních zážitků typických pro předškolní věk (pozitivních i negativních) vážících se k všedním, každodenně zažívaným situacím, děti samostatně srovnávají vlastní prožitek s prožitkem kamaráda, zapojují smysly
- **Problémové učení** – při využívání heuristických metod učitelka poznatky dětem přímo nesděljuje, ale vede je k tomu, aby si je sami samostatně osvojovali, přičemž jim, zejména ze začátku pomáhá, radí a jejich „objevování“ řídí a usměrňuje.
- **Kooperativní výuka** – při užívání této metody je snahou pedagoga navodit kooperaci (spolupráci) dětí mezi sebou při řešení různě náročných úkolů a problémů
- **Brainstorming** - Uvedená metoda se osvědčuje při řešení konkrétních (tedy ne příliš obecných) problémů, které vyžadují originální nápady. Principem této metody je rozhovor, vzájemná komunikace – kdy pedagog klade otázky typu *A... ? Jakými způsoby... ? Proč... ? Jak by se dalo... ? Navrhněte..., vymyslete...* a děti musí rychle vymýšlet a hledat řešení.
- **Zařazování prvků mediální techniky, práce s knihou** – využívání naučných knih, časopisů, výukové programy, naučné PC hry...
- **Narativní metody** – vyprávění např. příběhů různých národností nebo pohádek o zvířatech
- **Pozorování, pokusy, experimenty** (spontánní i zaměřené) – využívání lup, kelímků s lupami, mikroskopů nebo dalekohledu hlavně při pobytu v přírodě
- **Besedy s odborníky, vzdělávací programy** – mateřská škola je zařazena v síti Mrkvíčka, odkud čerpá odborné rady, nápady a využívá nabízených výukových programů pro děti.

Naší snahou je vést děti k tomu, aby se naučily vnímat přírodu, chápat její význam a umět se k ní chovat ohleduplně. Předškolní období je tzv. období vtisku, a pokud se děti naučí v tomto věku vnímat a respektovat přírodu, ponesou si toto vědomí s sebou i do budoucího života.

5.4 Aktivity zařazované v rámci vzdělávacího procesu v MŠ

- tělesné aktivity
- logopedická prevence
- základy hry na flétnu
- keramika

5.4.1 Tělesné aktivity

Pohybové aktivity v předškolním věku jsou velice důležité pro zdraví a harmonický vývoj dítěte a proto je naší snahou zařazovat je do každodenních činností v MŠ.

Správně řízená forma pohybové aktivity obohacuje život dítěte, přináší mu radost, má vliv na jeho zdraví, tělesný vývoj a na obranyschopnost každého jedince. Pohybové činnosti splňují základní potřeby dítěte – touhu po pohybu, po činnosti, po hře a ovlivňuje i jeho volní, citovou

a rozumovou oblast. Při pohybových činnostech si dítě osvojuje správné držení těla a chůzi, seznamuje se s různými druhy pohybových činností a sportovním náčiním, rozšiřuje si slovní zásobu o sportovní názvosloví a učí se základní organizační a bezpečnostní zásady při pohybových a sportovních činnostech.

Prostřednictvím pohybových aktivit využíváme přirozené potřeby dítěte ke zdokonalování zdraví a usměrňování jeho vývoje. Rozvíjíme pohybové schopnosti dítěte, rozšiřujeme jeho rozsah činností a tím i jeho všestrannost. Pohyb, který je dítěti příjemný a je realizovaný formou hry, přispívá i k jeho psychickému vývoji. Vhodnou motivací působíme na jeho fantazii, představivost a emoce a působíme i na charakterové vlastnosti dítěte. Důležitou podmínkou pro příznivé ovlivnění organismu je i otužování.

Tělesné aktivity, které zařazujeme do vzdělávacího procesu v MŠ:

- Zdravotní cviky s pomůckami i bez
- Jóga
- Břišní a lidové tance
- Aerobik

5.4.2 Logopedická prevence

Řeč je schopnost, která je dána pouze člověku. Komunikace je schopnost, která provází člověka celým jeho životem. Její rozvoj je těsně svázán s rozvojem myšlení, a proto si zaslouží veškerou naši pozornost. Vývoj řeči nelze odlišit od vývoje ostatních schopností člověka. Není proto možné rozvíjet dětskou řeč na úrovni, která by měla odpovídat věku, pokud celkový vývoj všech schopností a dovedností dítěte neprobíhá tak, jak bychom si představovali a přáli.

Řeč se nejlépe rozvíjí při **komunikaci a při hře**. V mateřské škole vytváříme pro komunikaci vhodné podmínky – kolektiv dětí, který rozvíjí spontánní hru, a dospělý, tedy paní učitelka, jako vzor správné komunikace. To je pro děti ta nejlepší cesta k rozvoji řeči. Vhodné nám přijde **zařazování námětových her**: „na něco a na někoho“ – na obchod, na maminku..., **dramatizace pohádek** nebo jen **přířazování a popis obrázků**. V rámci logopedické prevence zařazujeme do každodenních aktivit **oromotorická a dechová cvičení**. Děti s řečovými obtížemi mají možnost 1x týdně využívat individuální péče logopeda v MŠ.

Součástí logopedické prevence v naší MŠ je i rozvoj **hudebně-pohybové výchovy**. Zpěv a říkadla nabízejí spojení rytmu a řeči nebo zpěvu s pohybem a jsou jedním ze základních prvků při nápravě neplynulosti řeči. Kromě příjemných pocitů z rytmu rozvíjejí i naprosto přirozeně všechny dovednosti nutné k dobrému rozvoji řeči, včetně paměti.

Řeč u dětí je potřeba rozvíjet komplexně. Děti do tří, čtyř let potřebují realitu, která poskytuje kvalitní smyslové vnímání; děti si potřebují věci osahat, ochutnat, potřebují si sednout v lese na pařez, házet šiškou a poslouchat, jak bouchne... Bez **smyslového poznávání světa** je obsah řeči chudý, osekáný, nepřesný... Pro malé dítě je poznávání hmatem přirozené. Do vzdělávání jsou zařazována témata, při kterých se rozvíjí smyslové vnímání, napomáhají návratu k přírodě, častěji děti chodí do přírody, na výlety. Dítě se učí přímým příkladem, reálnem.

Média mají v dnešní době velký a neopomenutelný vliv na rozvoj dětí a jejich řeči. Při sledování televize a videí je ale potřeba vybírat vhodné programy, vracet se k nim, s dětmi o nich mluvit a vysvětlovat jim některé výrazy, slovní spojení. Důležité je také korigovat dobu, kterou s počítačem či s jinými médii stráví. Sledování televize a hraní her na počítačích či tabletech, vedou k pasivitě v řeči a to není v souladu s naším cílem. V mateřské škole zařazujeme média do vzdělávání výjimečně a máme vhodné výukové programy.

Pro rozvoj řeči u dítěte předškolního věku je lepší zařazovat čtení, které je důležité pro rozvoj čtenářské gramotnosti a prostřednictvím něhož můžeme předávat výraz i emoce.

Děti, kterým je čteno ještě v období předškolního věku, lépe prospívají po nástupu do školní docházky – a to nejen v učení se jazyku, slovní zásobě, tvoření vět, ale dosahují lepších

výsledků i třeba v matematice a jiných „techničtějších“ předmětech, protože se jim lépe rozvíjí logické myšlení (čtením knížek si rozvíjejí schopnost abstraktního myšlení, rozeznávat příčinu a důsledek, vysuzovat závěry apod.). Tím, že dítě slyší a naslouchá, se učí spisovnému jazyku, správné výslovnosti, artikulaci. Vedle logopedické prevence rozvíjíme předčtenářskou gramotnost, dítě získává dovednost zacházet s knížkami, zjistí, že se čte zleva doprava, že se knížka dělí na stránky, na stránkách jsou odstavce, věty, slova, slabiky a písmena, začne odlišovat obrázky od textu. Čtením si rozvíjí komunikační dovednosti, ale i koncentraci, naučí se, že určitou dobu je potřeba věnovat něčemu pozornost, rozvíjí si paměť (zapamatováním si příběhů a pohádek) a učí se pravidelnosti.

5.4.3 Základy hry na flétnu

Ke hře na hudební nástroj je třeba umět ovládat své tělo a být do určité míry mentálně vyspělý. Hru doporučujeme starším dětem, které mají již vyvinutou schopnost reprodukovat předebrané rytmy a případně i manuální zručnost, např. v kreslení a modelování. V ojedinělých případech ji doporučujeme i dětem s hůře rozvinutou jemnou motorikou, u kterých není cílem přímo hra na flétnu, ale podpora jejich psychosomatického vývoje.

Nejčastěji na flétnu hrajeme skupinově. Skupinová výuka má mnoho výhod: můžeme pracovat s dynamikou skupiny, vytvářet více interakcí, děti se navzájem napodobují, motivují se a aktivita je více baví. Při hře na nástroj ale potřebujeme i nějaký čas na individuální hraní, které realizujeme dle zájmu dětí v ranních hrách nebo při odpoledních činnostech. Nehrajeme pouze písničky, ale s dětmi vymýšlíme také nejrůznější zvuky a pravidelně zařazujeme dechová cvičení. Děti pak za celý rok zvládnou základy artikulace: tedy nasazování tónů pomocí jazyka na „vyslovení“ slabik Tý/Dý do flétny, základní práci s dechem: umějí udržet dlouhý a relativně stabilní tón, na jednom tónu zesilovat a zeslabovat a dovedou se nadechovat při hře pusou. Cíleně a trpělivě s dětmi pracujeme na správném držení flétny, poloze rukou a prstů.

5.4.4. Keramika

Každý z nás se rodí s touhou a schopností něco vytvářet. Při práci s hlinou se snažíme o to, aby děti tvořily se zaujetím, spontánně. Cílem není dokonalost výrobku, ale způsob výtvarného vyjádření, které jim přináší radost. Každé dítě vnímá tvary a barvy jinak a každé je schopno vytvořit vlastní jedinečný výrobek.

Keramická hlína je velmi tvárný materiál, který pomáhá rozvíjet jemnou motoriku, ale také tvůrčí schopnosti dětí, jejich představivost a fantazii. Každý výrobek je nezaměnitelný originál, který nese otisky jejich rukou. Děti se naučí základní způsoby vytváření z hlíny (vyštipování, modelování z válečků, modelování volnou rukou, práci s plátem...) na základě svých věkových možností. Zároveň se naučí některé pro ně dostupné techniky dekorování výrobků včetně engob a glazování.

5.5 Akce, které mateřská škola pro dosažení očekávaných výstupů zařazuje do plánu své práce:

- Břišní tance
- Hra s keramikou
- Seznamování s hrou na flétnu
- Divadelní představení v MŠ
- Výstavy, muzea
- Besídky, vystoupení dětí
- Dílny pro rodiče a děti

- Karnevaly v MŠ
- Oslava dne dětí
- Polodenní a celodenní výlety
- Rozloučení s dětmi nastupujícími k povinné školní docházce
- Spaní v MŠ
- Mimoškolní aktivity s rodiči
- Soutěže a nesoutěžní přehlídky

5.6 Minimální preventivní program

Škola zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví dětí při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb, poskytuje dětem nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

V péči o zdraví spolupracuje MŠ s pedagogicko-psychologickou poradnou, dětskou lékařkou, logopedickou poradnou a ÚMČ - odborem sociální péče pro děti a mládež v Brně – Chrlicích.

- **Zdravý životní styl**
 - dodržování režimových momentů – zejména pobytu na čerstvém vzduchu
 - dostatek pohybových aktivit během celého dne - otužování, cvičení pro zdraví, TV chvilky
 - tematické projekty zaměřené na prevenci proti kouření
 - vedení ke zdravému životnímu stylu – strava, pozitivní vzory dospělých, činnosti v MŠ zaměřené na ochranu zdraví
 - činnosti pro předcházení úrazům – námětové a tematické hry, pravidelné připomínání pravidel bezpečnosti, seznamování s důležitými telefonními čísly
 - ochrana přírody – třídění odpadu v MŠ, péče o zahradu, záhonky, pozorování v přírodě – jak můžeme pomáhat
- **Citová výchova**
 - vytváření kladného vztahu k rodičům, ke kamarádům, k učitelkám, zaměstnancům školy
 - stanovení pravidel společného soužití, jejich pravidelné opakování, práce s nimi
 - třídní kruhy – co bych dělal kdyby, jak bych se cítil kdyby...
- **Etická výchova**
 - upozorňování na nebezpečné nálezy injekčních stříkaček
 - nebezpečí zneužívání, týrání nebo zanedbávání dětí
 - hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

5.7 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)

Obecně platí, že integrace dětí se SVP znamená přiblížení se normálnímu prostředí a oslabení určité izolace i případného vylučování ze společnosti ostatních vrstevníků. Plně si uvědomujeme, že dítě se SVP má jiné osobnostní předpoklady a je v obtížnější situaci, má menší zkušenosti a větší problémy s osamostatňováním, hůře se prosazuje, má méně rozvinutou schopnost autoregulace. Naší snahou je zajištění rovného přístupu ke vzdělávání všem dětem, u dětí se SVP dbáme o zachování nezbytné míry svobody při rozhodování, poskytujeme jim pozitivní motivaci.

Podpora inkluzivního vzdělávání se legislativně opírá o novely vyhlášek č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních a č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Novela § 16 školského zákona (zákon č. 82/2015 Sb.) přináší změnu v systému podpůrných opatření dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných.

Rámcové cíle předškolního vzdělávání jsou pro všechny děti společné. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami potřebují k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů a jejich poskytování školou a školským zařízením je pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami bezplatné.

- **Podpůrná opatření 1. stupně**

Podpůrná opatření 1. stupně, spočívají v minimální úpravě metod, organizace a hodnocení vzdělávání. Škola je uplatňuje bez doporučení školského poradenského zařízení na základě vypracování Plánu pedagogické podpory (PLPP). Nepostačují-li tato opatření, doporučí škola vyšetření dítěte ve školském poradenském zařízení.

- **Podpůrná opatření 2. - 5. stupně**

Podpůrná opatření 2. - 5. stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení a informovaným souhlasem zákonného zástupce dítěte. Děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v těchto stupních mohou být vzdělávány na základě Individuálního vzdělávacího plánu (IVP), nebo jim může být přiznána speciálně pedagogická a pedagogická intervence.

5.7.1 Plán pedagogické podpory (PLPP)

Plán pedagogické podpory je podpůrným opatřením pro první stupeň podpory a je závazným dokumentem napomáhajícím zajištění podpůrných opatření u dítěte při vzdělávacích obtížích nebo začlenění se do kolektivu. Cílem plánu je formulovat pozorované výukové obtíže a zaměřit učitelovu pozornost na hledání možných intervencí v oblasti forem a metod výuky, organizace výuky, hodnocení a používaných pomůcek.

- **Pravidla a průběh tvorby PLPP**

Zjistí-li učitelé na základě výsledků pedagogické diagnostiky a pozorování, že dítě vykazuje obtíže ve vzdělávacím procesu, zažívá neúspěch nebo vykazuje odchylky v chování, oznámí zástupci pro styk se školským poradenským zařízením (ŠPZ) na škole, popř. na pedagogické radě nutnost sepsání PLPP.

Plán má písemnou podobu, zpracovávají ho učitelé po dohodě s vedením školy a zákonným zástupcem. Zástupce pro styk se ŠPZ zadá termín zpracování a je nápomocen učitelům při zpracování plánu.

Před začátkem realizace vzdělávání podle PLPP seznámí škola (učitelé s osobou pověřenou pro styk se ŠPZ) zákonného zástupce s obsahem plánu, s metodami a formami práce s dítětem. Aby učitelé mohli vzdělávat podle plánu, musí zákonný zástupce dát informovaný souhlas. Součástí plánu je také nastavení spolupráce školy a rodiny při vzdělávání.

- **Realizace a vyhodnocování PLPP**

Po udělení souhlasu je dítě vzděláváno podle plánu. Výsledky vzdělávání si učitelé zapisují a průběžně hodnotí efektivitu poskytované podpory s ohledem na vývoj

speciálních vzdělávacích potřeb dítěte. Nejdříve po měsíci avšak nejpozději do 3 měsíců vyhodnotí úspěšnost plánu a s hodnocením seznámí zákonného zástupce. Vykazuje-li dítě i nadále obtíže, doporučí učitelé rodičům využití poradenské pomoci ŠPZ za účelem posouzení specifických vzdělávacích potřeb dítěte. Ředitel školy zajistí bezodkladné zprostředkování podkladů k vytvoření zprávy a doporučení pro stanovení podpůrných opatření ŠPZ.

Učitelé s dítětem dále pracují podle plánu a to až do doby, než obdrží doporučení ke vzdělávání ze ŠPZ. Po té se podmínky vzdělávání dítěte upraví, dle doporučení.

5.7.2 Individuální vzdělávací plán (IVP)

Je specifickým podpůrným opatřením, které je samo o sobě podpůrným opatřením a dále definuje další podpůrná opatření.

- **Pravidla a průběh tvorby IVP**

IVP se zpracovává na doporučení školského poradenského zařízení a při podání žádosti zákonného zástupce dítěte o jeho realizaci.

Ke zpracování se přistupuje v případě, že dítě má přiznaná podpůrná opatření

2. – 5. stupně, a pokud úpravy jeho vzdělávání zahrnují požadavky na úpravy obsahu.

Má písemnou podobu a je možné ho během celého školního roku průběžně doplňovat a měnit. Osoba pověřená stykem se ŠPZ určí termín pro zpracování IVP, ten by měl být vypracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce od data, kdy škola obdržela doporučení od ŠPZ a žádost od zákonného zástupce. Učitel při realizaci spolupracuje s vedením školy a školským poradenským zařízením.

Individuální vzdělávací plán obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje o dítěti a údaje o pedagogických pracovnících, kteří se podílejí na vzdělávání dítěte, dále obsahuje informace o metodách a formě výuky, časovém rozvržení vzdělávání a jeho výstupech.

- **Realizace a vyhodnocování IVP**

IVP schvaluje ředitel školy. Vyhodnocení plnění IVP proběhne po dohodě s příslušným pracovníkem školského poradenského zařízení nejpozději do 1 roku od začátku jeho realizace.

Pro úspěšné vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je potřebné zabezpečit uplatňování principu diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání. Dítěti musíme umožnit samostatnost dle jeho schopností a možností, která se neobejde bez spolupráce se zákonnými zástupci dítěte, školským poradenským zařízením, v případě potřeby i ve spolupráci s odborníky mimo oblast školství.

5.8 Vzdělávání dětí nadaných

V předškolním věku dítě prochází obdobím nerovnoměrného a skokového vývoje a proto je mnohdy těžké odlišit nadání dítěte od akcelerozaného vývoje v určité oblasti. Přesto se nadané děti odlišují od vrstevníků svými typickými projevy, ať už v oblasti kognitivní či sociálně emocionální. Na tyto potřeby se snažíme reagovat a vytvářet pro jejich respektování vhodné podmínky.

Dětem, které projevují známky nadání, věnujeme zvýšenou pozornost zaměřenou na to, aby se projevy nadání v rozmanitých oblastech činností smysluplně uplatnily a s ohledem na jejich individuální možnosti dále rozvíjely.

Při vzdělávání takového dítěte postupujeme tak, že zpracujeme plán pedagogické podpory (viz kapitola 5.7.1) a do doby než proběhne vyšetření ve školském poradenském zařízení a škola obdrží doporučení ke vzdělávání, je vzdělávání vedeno podle PLPP. Pokud školské poradenské zařízení identifikuje nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího plánu, postupujeme při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením (viz kapitola 5.7.2).

Při práci s nadanými předškolními dětmi zaměřujeme naši pozornost na komunikaci a dodržování určitých obecnějších pravidel interakce. Pozorně nasloucháme tomu, co dítě říká, nenutíme ho do další činnosti, pokud je plně zaujato jinou. Vzdělávání vedeme tak, abychom při aktivitách udržovali přiměřené tempo a úroveň a docílili maximálního osvojení základních zručností a pojmů. U dětí rozvíjíme kreativní myšlení a konvergentní schopnosti, zejména v logické dedukci a při řešení problémů. Poskytujeme mu dostatečné množství informací o rozličných tématech, vzděláváme ho v čtenářské gramotnosti a v přístupu k různým informačním zdrojům. Podporujeme ho v tvorbě, stimulujeme jeho představivost, obrazotvornost a prostorové schopnosti. Vytváříme mu prostor pro prezentaci výkonů a názorů, provádíme společné hodnocení činností a diskutujeme o přednostech i nedostatecích v nich.

Zajišťujeme rozšířenou edukační nabídku pro jeho další rozvoj, ale také pro případné slabé stránky. Spolupracujeme s rodiči, aby rozvoj dítěte v MŠ byl efektivní. Výtvarné práce zasíláme do výtvarných soutěží, talentované děti doporučujeme do ZUŠ, pěveckých sborů a sportovních klubů. Nabízíme jim možnosti účastnit se soutěží vypisovaných pro nadané děti (např. mensou) a spolupracujeme s odborníky.

5.9 Vzdělávání dětí mladších 3 let

Je známo, že to, co dítě prožije v prvních letech svého života, má velký význam pro jeho další vývoj.

Ve vzdělávání dětí mladších 3 let klademe důraz na pozvolný adaptační proces, který by měl probíhat velmi citlivě a šetrně s ohledem na individualitu dítěte a možnosti rodiny. Cílem pedagogů je vhodně doplňovat rodinnou výchovu a smysluplně obohacovat denní program dítěte a zároveň mu poskytovat dle jeho potřeb odbornou péči. Důraz klademe především na hru, kterou se rozvíjí vnímání, pohyby, řeč, citový život i sociální vztahy.

V oblasti **Dítě a jeho tělo** upíráme velkou pozornost na rozvoj tělesných schopností, které rozvíjíme pohybovými činnostmi, při nichž převládají pohyby lokomoční (chůze, běh, skok, lezení), utváříme základní návyky pro správné držení těla, provádíme dechová a relaxační cvičení a cviky zaměřené na obratnost a odvahu. Vytváříme podnětné prostředí, které děti motivuje k novým průzkumům a objevům. Rozvíjíme u dětí smysl pro rytmus zdokonalováním pravidelnosti kroku s připojením souhybných pohybů paží, chůzí v tempu udávaném bicími nástroji, říkadly. Podporujeme snahu o samostatnou manipulaci a experimentaci s hračkami a předměty denní potřeby.

V oblasti **Dítě a jeho psychika** se zaměřujeme na rozvoj zvědavosti, všímavosti, pozorování jednoduchých znaků i nápadných vlastností předmětů, podporujeme pozorování a poznávání jednoduchých věcí, činností a jevů v různých obměnách, poznávání smyslu a návaznosti, rozvíjíme znalosti a jednoduché označování dění v různých prostředích (přírodním, kulturním, demografickém...). Rozlišujeme nápadnější vlastnosti vnímaných předmětů, třídíme dle velikosti i barev (základních), dle tvaru (kostka, kulička, stříška, válec), dle vlastností (krátký x dlouhý, teplý x studený). Rozvíjíme u dětí cílevědomost, samostatnost, paměť, schopnost vytvářet citové vztahy, prožívat je a snažíme se o jejich pomalé rozšiřování směrem k domovu, k dětem a zaměstnancům MŠ. Vedeme děti k respektování přiměřené opatrnosti a starosti o bezpečí své i kamarádů, k rozvoji pocitu odpovědnosti.

V oblasti **Dítě a ten druhý** rozvíjíme touhy pomáhat v běžných situacích, zapojujeme děti do společenských her, důležitých událostí v MŠ (oslavy, dílny pro rodiče...). Podporujeme

u dětí vnímání a pozorování života kolem sebe, vnímání a pozorování prostředí, v němž žijí, pozorování starších dětí a učení nápodobou. Vedeme děti k osvojování si a dodržování pravidel slušného chování, pravidel vytvořených v MŠ a k usměrňování svých požadavků vůči jiným. Rozvíjíme dorozumívací schopnosti a spolupráci s blízkými lidmi a kamarády.

V oblasti **Dítě a společnost** rozvíjíme u dětí schopnosti žít ve společenství ostatních, spolupracovat, podílet se na společných činnostech, přijímat základní hodnoty v tomto společenství. Využíváme nabízených možností z oblasti hudební i jazykové pro tvorbu společenských rolí v MŠ (např. tanečky, rytmizaci, zpěv, jednoduché dětské písničky, zhudebňování říkanek, sluchových cvičení, hry se stavebnicemi různých tvarů a velikostí). K seznamování s prací dospělých a důležitosti těchto prací pro společnost využíváme námětových her „na...“ (hra na obchod, na maminku, kadeřnici, opraváře, uklízečku, lékaře), touhy po malování, kreslení, modelování, zařazujeme dramatizace, poslech, vyprávění pohádek, příběhů atd..

V poslední oblasti **Dítě a svět** vytváříme pěkné a pozitivní vztahy k místu, ve kterém dítě žije, formujeme postoje k okolnímu prostředí a rozvíjíme orientaci v dosud známém prostředí. Usilujeme o vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, přírodou živou a neživou. Rozvíjíme poznatky o základních přírodních, společenských, demografických, kulturních a jiných jevech. Zaměřujeme pozornost dětí na vše zajímavé co se kolem děje, povzbuzujeme aktivitu dětí ve vyhledávání zajímavých objektů pro pozorování, umožňujeme jim kontakt s přírodou spojený s aktivním pohybem a hrami, vedeme je ke sledování změn v přírodě během roku, podněcujeme u nich používání přírodních materiálů při hře, učíme je šetrně zacházet s hračkami, obrázky, knihami, vedeme je k přiměřené opatrnosti.

5.10 Průřez vzdělávacím programem

S ČLOVÍČKEM POZNÁVÁME SVĚT

Vzdělávací program je rozdělen do **4 integrovaných bloků** a dále je rozváděn v třídních vzdělávacích programech v tematických částech. Náplň bloků je jasně vymezena, názvy tematických částí jsou variabilní, ponechány na tvůrčím zpracování učitelů. Bloky jsou časově neomezené, je možné do nich opakovaně během roku vstupovat a vystupovat podle potřeb a zájmů dětí ve třídě.

Integrované bloky:

Blok č. 1	Jsem človíček
Blok č. 2	Vidím a slyším
Blok č. 3	Kde jsem byl a kam bych šel
Blok č. 4	Těším se a raduji

Vzdělávací oblasti:

1. Dítě a jeho tělo	biologická
2. Dítě a jeho psychika	psychologická
3. Dítě a ten druhý	interpersonální
4. Dítě a společnost	sociálně – kulturní
5. Dítě a svět	environmentální

V rámci plnění **dílčích vzdělávacích cílů** v jednotlivých integrovaných blocích se prostřednictvím **očekávaných výstupů** v pěti vzdělávacích oblastech (biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální) dostáváme k postupnému naplňování **klíčových kompetencí**, které by dítě, zpravidla, mělo na konci předškolního vzdělávání zvládat.

Klíčové kompetence:

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence činnostní a občanské

6. Výstup školního vzdělávacího programu:

**ŠVP „S ČLOVÍČKEM POZNÁVÁME SVĚT“
MŠ Brno, Šromova 55, p.o.**

6.1 Integrovaný blok č. 1

JSEM ČLOVÍČEK

Záměr:

- seznamování se s novým prostředím MŠ a jejím blízkým okolím, postupná adaptace na školní prostředí a časový režim
- zdokonalování dovedností v oblasti sebeobsluhy, hygieny a stolování, vedení k postupné samostatnosti
- uspokojování sociálních potřeb, osvojování si pravidel a sociálních dovedností, porozumění vlastním pocitům, učení se sebeovládání, rozvíjení tvořivého sebevyjadřování
- osvojování si způsobu chování a komunikace, osvojování si strategií ke zvládnutí konfliktních situací a řešení problémů
- seznamování se se společenskými rolemi a jejich důležitostí pro společnost
- zvyšování tělesné obratnosti, motoriky, vizuomotoriky, vytváření kladného vztahu ke sportu
- seznamování se se svým tělem, zdravou výživou, vedení dětí ke zdravému životnímu stylu, k ochraně bezpečí o sebe a své zdraví, ke zdravým životním návykům a postojům
- připravování dítěte na vstup do ZŠ, získávání a osvojování si vědomostí a dovedností potřebných pro docházku na ZŠ

Vzdělávací obsah:

- ✓ Sebeobsluha
- ✓ Pravidla chování
- ✓ Společenské role, lidé v mém okolí
- ✓ Rodina
- ✓ Povolání
- ✓ Sport
- ✓ Zdraví a bezpečí
- ✓ Příprava na ZŠ

Klíčové kompetence:

I. Kompetence k učení:

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

II. Kompetence k řešení problémů:

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

III. Kompetence komunikativní:

- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- ovládá dovednosti přecházející čtení a psaní
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

IV. Kompetence sociální a personální:

- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

V. Kompetence činnostní a občanské:

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- chápe, že se může o tom, co dělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- vytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Dílčí vzdělávací cíle, očekávané výstupy a vzdělávací nabídka činností:

Oblasti	Dílčí vzdělávací cíle v oblastech	Očekávané výstupy - co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže	Vzdělávací nabídka
Dítě a jeho tělo	Uvědomění si vlastního těla	- zachovávat správné držení těla	- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)

			- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
	Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky, ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí	- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) - zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) - zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.) - jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
	Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem - rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých - mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy	- činnosti zaměřené na poznávání lidského těla a jeho částí - příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků - příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci nezdravých návyků a závislostí
Dítě a jeho psychika	Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách - vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) - chápat slovní vtip a humor - sluchově rozlišovat začáteční a koncové hlásky ve slovech - sledovat očima zleva doprava - poznat některá písmena a číslice, popř. slova - poznat napsané své jméno	- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen - prohlížení a „čtení“ knížek - artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
	Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápad“ - nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným - přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit	- námětové hry a činnosti

	Vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)	- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant - hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
	Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci
	Poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí - ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování	- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
	Získání relativní citové samostatnosti	- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory - uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je	- hry na téma rodiny, přátelství apod.
	Rozvoj schopnosti sebeovládání	- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti - vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
	Rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	- prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)	- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.) - spontánní hra
	Získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	- vyjádřit svůj souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. - rozhodovat o svých činnostech - zorganizovat hru	- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení - spontánní hra - cvičení organizačních dovedností
Dítě a ten druhý	Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	- spolupracovat s ostatními - dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla	- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě - hry, přirozené a modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
	Posilování prosociálního	- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat	- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě

	chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho - přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství - uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou. - respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol a jiným dítětem apod.	rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, k pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod. - společenské hry, společné aktivity nejrozličnějšího zaměření - činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) – mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi) - sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
	Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná - bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. - chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)	- hry a situace, kdy se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
Dítě a společnost	Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí	- vytvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim, a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) - dodržovat pravidla her i jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair - uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítnat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají) - porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých	- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
	Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně,	- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody.	- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy - hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává

	prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	- pochopit, že každý má ve společenství (rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat - chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé - začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti	- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
	Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	- chovat se šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. - uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)	- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost, apod.) v jednání lidí - běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
Dítě a jeho svět	Osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) - uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)	- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím - praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává

Rizika ohrožující vzdělávací proces:

- denní režim není pružný a nevyhovuje dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu, nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku a odpočinku, k potřebě soukromí...)
- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností, málo příležitostí k pracovním úkonům
- málo příležitostí k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim, vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)
- nedostatek nebo zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním, zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat

- nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor, nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem

ŠVP „S ČLOVÍČKEM POZNÁVÁME SVĚT“
MŠ Brno, Šromova 55

6.2 Integrovaný blok č. 2

VIDÍM A SLYŠÍM

Záměr:

- osvojování poznatků o zákonitostech přírody, přírodních jevech a životním prostředí ve vztahu k člověku, rozvíjení úcty k životu ve všech jeho formách, uvědomění si, že vše se časem vyvíjí a proměňuje
- získávání elementárních znalostí o přírodě v souvislosti s ročním obdobím, povědomí o širším prostředí o jeho rozmanitostech, proměnách, o soužití člověka a přírody / říše rostlinná i živočišná – personifikace, živá a neživá příroda/
- upevňování znalostí o významu a způsobech ochrany živé i neživé přírody a prohlubování pozitivního vztahu k přírodě
- seznámení s klasickými i netradičními hudebními nástroji, rozvoj sluchového vnímání
- experimentování s různými předměty, pozorování dějů, vymýšlení nových postupů a činností, bádání
- rozvoj čtenářské gramotnosti - rozvíjení představivosti a fantazie pomocí pohádek, soustředění se na čtený text a jeho reprodukce, prodlužování délky pozornosti, rozvoj konverzačních dovedností

Vzdělávací obsah:

- ✓ Živá příroda – koloběh života, fauna, flora
- ✓ Voda a její význam, koloběh vody v přírodě
- ✓ Neživá příroda a podmínky života
- ✓ Ekologie
- ✓ Počasí a podnebí
- ✓ Roční období a charakteristické znaky
- ✓ Experimenty a pokusy
- ✓ Hudební nástroje
- ✓ Pohádky

Klíčové kompetence:

I. Kompetence k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí, poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

II. Kompetence k řešení problémů:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli) a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

III. Kompetence komunikativní:

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

IV. Kompetence sociální a personální

- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje

V. Kompetence činnostní a občanská

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

Dílčí vzdělávací cíle, očekávané výstupy a vzdělávací nabídka činností:

Oblasti	Dílčí vzdělávací cíle v oblastech	Očekávané výstupy - co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže	Vzdělávací nabídka
Dítě a jeho tělo	Rozvoj a užívání všech smyslů	- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky,	- smyslové a psychomotorické hry

		rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)	
	Rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku, (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem (např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou), zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)	- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním - konstruktivní a grafické činnosti
	Vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)	- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
Dítě a jeho psychika	Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči - porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách - formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat - učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) - sledovat a vyprávět příběh, pohádku - utvořit jednoduchý rým - poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma - projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon	- samostatný slovní projev na určité téma - poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů - hra a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
	Rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, záměrného, chybějícího) - chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, po, nad, u, vedle, mezi, apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase	- konkrétní operace s materiálem (třídění přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.) - motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností - smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod. - smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod. - činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem

			běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhu, událostí apod.
	Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení	- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenování jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí - spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
	Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem	- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte - výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
Dítě a ten druhý	Rozvoj kooperativních dovedností	- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství	- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
Dítě a společnost	Rozvoj společenského i estetického vkusu	- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)	- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu - receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
Dítě a jeho svět	Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho děti v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání manipulace s různými materiály a surovinami)
	Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat a všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně	- ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry) - práce s literárními texty, s obrazovým materiálem využívání encyklopedií a dalších médií
	Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (přírodu i společnost) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
	Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a	- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak	- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí,

	neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí	svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)	diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
	Rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole	- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)

Rizika ohrožující vzdělávací proces:

- nerespektování tělesných a smyslových předpokladů jednotlivých dětí
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, náradím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností
- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými, špatný jazykový vzor, časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální techniky
- omezený přístup ke knížkám
- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání
- málo prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací
- spěch, nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým, soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace, užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků
- nedostatek příležitosti vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu

ŠVP „S ČLOVÍČKEM POZNÁVÁME SVĚT“
MŠ Brno, Šromova 55

6.3 Integrovaný blok č. 3

KDE JSEM BYL A KAM BYCH ŠEL

Záměr:

- získávání vědomostí o vlastní zemi a její kultuře, o planetě Zemi a vesmíru; seznamování se s cizími zeměmi, odlišnými kulturami a vytváření kladného přístupu k jiným národnostem, vnímání sociokulturních a ekonomických rozdílů
- poznávání prostředí a okolí, ve kterém žijeme, seznamování s naším městem, jeho památkami a historií
- osvojování poznatků z oblasti dopravní výchovy, seznamování s dopravními prostředky, značkami, pravidla silničního provozu, dodržování bezpečnosti své i ostatních, získávání poznatků o elementárních zásadách první pomoci
- poznávání, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a to jak svět přírody, tak i svět lidí
- seznámení se s různými sdělovacími prostředky, práce s literaturou, informačními prostředky

Vzdělávací obsah:

- ✓ Můj dům, moje město, moje země
- ✓ Lidé, národnosti, rasy
- ✓ Země a světa díly
- ✓ Vesmír
- ✓ Doprava

Klíčové kompetence:

I. Kompetence k učení:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

II. Kompetence k řešení problémů:

- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

III. Kompetence komunikativní:

- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jím učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

IV. Kompetence sociální a personální:

- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

V. Kompetence činnostní a občanská:

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům i povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

Dílčí vzdělávací cíle, očekávané výstupy a vzdělávací nabídka činností:

Oblasti	Dílčí vzdělávací cíle v oblastech	Očekávané výstupy - co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže	Vzdělávací nabídka
Dítě a jeho tělo	Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých - mít povědomí o některých způsobech obrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)	- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
Dítě a jeho psychika	Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno - rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci	- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.) - komentování zážitků a aktivit - vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo shlédlo - činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
	Vytváření základů pro práci s informacemi	- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl,	- přímé pozorování přírodních, kulturních i technologických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování

		charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)	- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.) - činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce) - hry a činnosti procvičující orientaci v prostoru i rovině
	Rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním	- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.) - činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, cit, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem, místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní - činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
Dítě a ten druhý	Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je - chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené	- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
	Vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad - uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou - vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)	- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
Dítě a společnost	Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě,	- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)	- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě - běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování

	k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané		
	Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, přírodnin aj.)	- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
	Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností	- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)	- setkávání se s literárním, dramatickým výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
	Vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí	- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.)
Dítě a jeho svět	Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu	- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, blízkém okolí)	- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
	Poznávání jiných kultur	- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi	- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
	Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemi	- všímát si změn a dění v nejbližším okolí	- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními srozumitelnými reáliemi o naší republice

Rizika ohrožující vzdělávací proces:

- nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založených na vlastní zkušenosti, příliš racionální hotový a uzavřený výklad světa
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
- nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství
- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů
- nevhodný mravní vzor v okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.)
- výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná
- převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)

**ŠVP „S ČLOVÍČKEM POZNÁVÁME SVĚT“
MŠ Brno, Šromova 55, p.o.**

6.4 Integrovaný blok č. 4

TĚŠÍM SE A RADUJI

Záměr:

- osvojování kulturně-historických poznatků jednotlivých období v průběhu roku, přibližování zvyků a tradic těchto období a jejich významu
- zdokonalování komunikativních dovedností a schopností samostatného kultivovaného projevu
- rozvoj estetického a citového vnímání a prožívání, tvořivého sebevyjadřování, fantazie, představivosti a kreativity
- seznamování se s různými způsoby oslav, aktivní podíl na jejich přípravách
- osvojování si poznatků o citech a jejich důležitosti pro osobní pohodu i pohodu v okolí, ve kterém se nachází
- prožívání citových vztahů k nejbližšímu prostředí /rodina, kamarádi, MŠ/
- rozvíjení paměti a pozornosti směrem k úmyslným činnostem, kultivování a rozvinutí mravního i estetického vnímání a prožívání.

Vzdělávací obsah:

- ✓ Halloween
- ✓ Sv. Martin
- ✓ Mikuláš
- ✓ Těšíme se na Vánoce
- ✓ Tři králové
- ✓ Velikonoce
- ✓ Čarodějnice
- ✓ Den matek
- ✓ Den dětí
- ✓ Rozloučení s předškoláky

Klíčové kompetence:

I. Kompetence k učení:

- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

II. Kompetence k řešení problémů

- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

III. Kompetence komunikativní:

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou

IV. Kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

V. Kompetence činnostní a občanská

- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

Dílčí vzdělávací cíle, očekávané výstupy a vzdělávací nabídka činností:

Oblasti	Dílčí vzdělávací cíle v oblastech	Očekávané výstupy - co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže	Vzdělávací nabídka
Dítě a jeho tělo	Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou - vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu - ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem	- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
Dítě a jeho psychika	Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	- naučit se zpměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)	- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
	Vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost - naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit	- hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
	Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání	- uvědomovat si své možnosti a limity (své silné i slabé stránky) - přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky - prožívat radost ze zvládnutého a poznání - zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)	- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další) - dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)
Dítě a ten druhý	Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem navazovat a udržovat dětská přátelství	- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým

		- porozumění běžným projevům - vyjádření emocí a nálad	- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy - kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách - společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému - aktivity podporující sbližování dětí
Dítě a společnost	Rozvoj společenského i estetického vkusu	- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)	- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích - přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.) - receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
Dítě a jeho svět	Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu	- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí - osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi	- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé

Rizika ohrožující vzdělávací proces:

- nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění
- absence nebo nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností, omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností
- nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí, ironizování a znevažování úsilí dítěte
- málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují

7. Autoevaluace a pedagogická diagnostika

7. 1 Oblasti autoevaluace:

Sledované oblasti:

a) oblast řízení

- koncepce školy
- organizace školy
- oblast personální a DVPP
- efektivita práce školy
- škola a sociální partneři

b) podmínky vzdělávání

- prostorové a materiální podmínky
- podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání a život školy
- personální podmínky
- ekonomické podmínky
- věcné podmínky
- životospráva dětí
- psychosociální podmínky
- organizační podmínky

c) průběh vzdělávání

- potřeby dětí ve vzdělávacím procesu
- školní vzdělávací program (ŠVP) a cíle vzdělávání
- organizace výchovně vzdělávacího procesu školy
- vzdělávací proces
- kontrola a hodnocení výsledků

d) kultura školy

- image školy
- spolupráce s rodiči
- vzájemné vztahy
- vztahy s regionem a okolí

7.2 Cíle a kritéria autoevaluace, nástroje autoevaluace

a. oblast řízení

Předmět evaluace	Zdroj informací/ Indikátor	Hodnotitel	Četnost	Riziko
koncepce je logicky rozpracována do dlouhodobých a krátkodobých cílů	projekt rozvoje školy; různě dobé plány práce školy	vedení školy	1x ročně	hodnotitel postrádá globální pohled na danou problematiku
neformální kurikulum dotváří základní vzdělávací nabídku	schválené pedagogické dokumenty školy	vedení školy	průběžně	
plánování je systematické	plán práce školy, DVPP, rozpočet školy, výroční zpráva školy	vedení školy	1x ročně	hodnotitel postrádá globální pohled na danou problematiku
organizační struktura školy a organizační řád školy jsou funkční	organizační řád, vnitřní směrnice	vedení školy	1x ročně	subjektivní pohled některých hodnotitelů
jednotlivé týmy vzájemně spolupracují	zápisy porad	vedení školy	průběžně	formální posuzování problematiky
vnější a vnitřní informační systém školy je funkční	internet, nástěnky, schránky, maily	vedení školy, pedagogický sbor	průběžně	subjektivní pohled některých hodnotitelů
systém uvádění začínajících učitelů je funkční	pohovory	vedení školy, začínající učitel, uvádějící učitel	průběžně	subjektivní pohled, nedostatek času na komplexnější vyhodnocení dané problematiky
hospitace plní funkci kontrolní, motivační a informační	hospitační záznamy	vedení školy,	průběžně	subjektivní pohled
DVPP je plánováno a podporováno	plán DVPP, personalistika	vedení školy	1x ročně	finanční možnosti
kontrolní systém je systematický a funkční	kontrolní deník, dokumentace BOZP a PO	vedení školy	průběžně	subjektivní pohled
sociální partneři	spolupráce je funkčně zahrnuta v plánování	vedení školy	průběžně	

b. podmínky vzdělávání

Podmínky předškolního vzdělávání jsou hodnoceny dle platné legislativy a podrobného popisu v RVP PV.

Předmět evaluace	Zdroj informací/ Indikátor	Hodnotitel	Četnost	Riziko
velikost a vybavenost prostor	příslušné normy	vedení školy	1x ročně	finanční možnosti
technický stav budov školy	revizní zprávy, normy	vedení školy, školník	1x ročně	finanční možnosti
škola je dostatečně vybavena učebními pomůckami a hračkami, které jsou vhodně pro děti umístěny	zápisy z jednání pedagogických rad	vedení školy, učitelky	1x ročně	vhodnost výběru didaktických pomůcek a hraček, finanční možnosti
prostředí tříd a prostor školy	platné normy	učitelky, vedení školy, školnice	1x ročně	subjektivní pohled některých hodnotitelů
dětské práce jsou přístupné pro rodiče	nástěnky, dětská portfolia, vystoupení dětí	vedení školy, rodiče	průběžně	subjektivní pohled hodnotitelů
stravování a pitný režim	spotřební koš, příslušné normy	vedení školy, vedoucí školní jídelny, učitelky, rodiče	průběžně	nedostatečná informovanost hodnotitelů o problematice zdravého životního stylu
živospráva	pevné režimové momenty, jídelníček, třídní knihy	vedení školy	průběžně	
psychosociální	záznamy z hospitací a kontrol, dotazníky pro rodiče	vedení školy, rodiče	průběžně	subjektivní pohled hodnotitelů
organizační zajištění chodu MŠ	pevné režimové momenty, organizační zabezpečení jednotlivých akcí	vedení školy, rodiče	průběžně	subjektivní pohled hodnotitelů
personální	personalistika, plán DVPP, rozpis přímé vyučovací činnosti	vedení školy	průběžně	finanční možnosti
spoluúčast rodičů	prezenční listina hovorových hodin, dotazníky pro rodiče, akce MŠ pro rodiče s dětmi	vedení školy, učitelky, rodiče	1-2x ročně hovorové hodiny, Dotazníky 1x za 2 roky	subjektivní pohled hodnotitelů
zajišťování první pomoci	knihy úrazů	vedení školy, zdravotník	průběžně	
finanční prostředky státního a provozního rozpočtu	rozpis rozpočtu	vedení školy, účetní	čtvrtletní uzávěrky	finanční podmínky

c. průběh vzdělávání

Předmět evaluace	Zdroj informací/ Indikátor	Hodnotitel	Četnost	Riziko
ŠVP je naplňován v souladu s podmínkami a potřebami dětí	záznamy z hospitací a kontrol, třídní knihy, třídní vzdělávací program	vedení školy	1x ročně	rodiče si neuvědomují skutečné potřeby dětí, hodnotitel postrádá globální pohled na danou problematiku
škola systematicky zabezpečuje maximální využívání potenciálu každého jednotlivého dítěte	záznamy z hospitací a kontrol, diagnostické listy	vedení školy	průběžně diag. listy – průběžná diagnostika, záznam 2x ročně	podhodnocení nebo nadhodnocení práce dětí učiteli
škola systematicky pracuje s dětmi talentovanými a nadanými	záznamy z hospitační činnosti, individuální vzdělávací plán, diagnostické listy	vedení školy, učitelé na třídách	Průběžně	neodborné zacházení se zjištěnými údaji
škola systematicky pracuje s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami	záznamy z hospitační činnosti, diagnostické listy, individuální vzdělávací plán	vedení školy, učitelé na třídách	Průběžně	neodborné zacházení se zjištěnými údaji
školní řád podporuje realizaci ŠVP	školní řád, ŠVP, záznamy z hospitací a kontrol	vedení školy, ředitelky školy	průběžně	nejednotnost výchovného působení
integrované bloky mají jasně a přiměřeně vymezeny cíle	zápisy z hospitační činnosti, třídní vzdělávací programy a tematické plány	učitelé	po ukončení tematické části	nedostatečná znalost motivačních metod a jejich využívání
využívání vhodných forem a metod výuky vzhledem k cílům výchovně vzdělávacího procesu	zápisy z hospitační činnosti	vedení školy	průběžně	nedostatečná znalost motivačních metod a jejich využívání
systém hodnocení a sebehodnocení	diagnostické listy, portfolia, záznamy z hospitační činnosti	vedení školy; učitelky	DL – 2x ročně, portfolia, hospitace průběžně	nedostatečná znalost moderních evaluačních metod učiteli
umístění dětí v soutěžích	výsledkové listiny soutěží	vedení školy	dle aktuální nabídky	nedostatek informací hodnotitelů o jednotlivých soutěžích a disciplínách
výsledky vzdělávání	diagnostické listy	vedení školy, učitelky	průběžně	

d. kultura školy

Předmět evaluace	Zdroj informací/ Indikátor	Hodnotitel	Četnost	Riziko
image školy	dotazníky	zaměstnanci, rodiče	1x za 2 roky	subjektivní pohled hodnotitelů
jednotné výchovné působení na děti	zápis z jednání pedagogické rady, zápisy z hospitací a kontrol,	vedení školy, učitelky	průběžně	nejednotnost
třídní plánování	třídní vzdělávací programy a tematické plány	vedení školy, učitelé	průběžně	nesystematičnost
děti se cítí ve škole bezpečně	dotazníky	rodiče, děti	1x za 2 roky	subjektivní pohled hodnotitelů
prezentace školy na veřejnosti	www stránky, Chrlické oko, vystoupení dětí, soutěže	rodiče, zřizovatel, zaměstnanci	průběžně	subjektivní pohled hodnotitele

7.3 Pedagogická diagnostika

Systém hodnocení pedagogické diagnostiky vychází z modelu Jiřiny Bednářové a Vlasty Šmardové - „Diagnostika dítěte předškolního věku“.

Učitelé sledují, zda dítě dosáhlo dané úrovně, osvojilo si dovednosti a zapisují systémem – zvládá, zvládá s dopomocí (s poznámkou jaká dopomoc je nutná) a nezvládá. U každého zápisu je datum, vyžaduje-li to stav i poznámka.

2x ročně hodnotí učitelé pokroky dítěte slovním popisem. Jednou z oblastí pedagogické diagnostiky je i sledování **projevů patologického chování u dítěte**. U nejstarších dětí je součástí pedagogické diagnostiky „**Test školní připravenosti**“, který je zpracováván v zimním období, a všichni učitelé jsou kvalifikováni k jeho plnění. Každému dítěti je vedeno **portfolio** s výtvarnými pracemi. Učitelé s ním dále pracují a vyhodnocují pokroky dětí v grafomotorice. Zákonní zástupci jsou 2x ročně nebo vyžaduje-li to situace okamžitě, informováni prostřednictvím hovorových hodin o pokrocích svého dítěte ve vzdělávací oblasti a projevech chování v kolektivu.

Vzdělávací nebo výchovné obtíže dítěte jsou konzultovány s rodiči, učitelé jsou jim při překonávání překážek nápomocni odbornými radami. Přetrvávají-li obtíže, navrhnou zákonnému zástupci poradenskou pomoc ve školském poradenském zařízení. K vyšetření dítěte ve ŠPZ zpracují učitelé diagnostický dotazník a jedná-li se o starší dítě je součástí dokumentace i výsledek testu školní připravenosti.

Mateřská škola spolupracuje při vzdělávacích a výchovných obtížích s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Brně. Mladší děti jsou odesílány na pracoviště PPP Kohoutova 4, starší děti jsou na školní připravenost diagnostikovány v dislokovaném pracovišti Lomená 44.

Sledované oblasti pedagogické diagnostiky:

a) Sebeobsluha

- Hygiena
- Umývání
- Oblékání
- Stolování

b) Sociální dovednosti

c) Hra

d) Zrakové vnímání

e) Sluchové vnímání a paměť

f) Motorika, grafomotorika, kresba

- Hrubá motorika
- Jemná motorika
- Grafomotorika
- Lateralita

g) Řeč

- Lexikálně – sémantická rovina
- Pragmatická rovina

h) Vnímání prostoru

i) Vnímání času

j) Matematické představy

- Porovnání, pojmy, vztahy
- Třídění, tvoření skupin
- Řazení
- Množství
- Geometrické tvary